

ת"פ 59402/11/14 - מדינת ישראל נגד שרית מחובר, איתן מחובר

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו
ת"פ 59402-11-14 מדינת ישראל נ' מחובר ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת אופירה דגן-טוכמכר
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. שרית מחובר
2. איתן מחובר

הנאשמים

גזר דין (מתקן)

1. ביום 16.1.18 הורשעו הנאשמים בגין העסקת עובדת זרה ללא היתר (עבירה לפי סעיף 2(א) לחוק עובדים זרים, תשנ"א 1991).
2. מועד הטיעון לעונש נדחה מספר פעמים לבקשת ב"כ הנאשמים וערב המועד שנקבע ליום 17/5/18 הגיש ב"כ הנאשמים בקשה להפנייתו של הנאשם 2 לשירות המבחן למבוגרים, על מנת להכין תסקיר והמלצה ביחס לאפשרות להימנע מהרשעתו של הנאשם 2, וכן ביקש לדחות את מועד הטיעון לעונש על מנת להכריע בבקשה לתסקיר תחילה.
3. בהחלטתי מיום 14/5/18 קבעתי כי הטיעון לעונש ישמע במועד כמתוכנן, ובמסגרתו יטענו הצדדים גם לעניין הבקשה להפנות את הנאשם 2 לקבלת תסקיר של שירות המבחן.
4. ב"כ התובע התייצב לדין כשעמו אסופת מסמכים בשפה האנגלית אשר נועדה לתמוך בטענתו לעניין הנזק הצפוי לנאשם 2 מהרשעתו בפלילים, וכן ביקש כי תנתן לו ארכה על מנת להשלים את טענותיו וראיותיו בעניין.
5. המסמכים הועברו לעיון המאשימה על מנת שתוכל ליתן את התייחסותה למסמכים ולטענות, לרבות כאלה שהוגשו בכתב לאחר הדיון.

טענות המאשימה :

6. המאשימה גורסת כי מדובר בעבירה חמורה, שבוצעה על ידי הנאשמים לאחר שבעבר כבר הוטל עליהם קנס מנהלי בגין העסקה של אותה עובדת (בשנת 2007). עוד טוענת המאשימה, כי העבירה בוצעה בנסיבות מחמירות - בשל משך התקופה הארוכה (בת כשנה) שבה הולנה העובדת בבית הנאשמים. לטענתה, בשל הנסיבות החמורות של ביצוע העבירה יש להטיל על כל אחד מהנאשמים קנס בסך 25,000 ₪.
7. עוד טוענת המאשימה כי אין הצדקה להקל עם הנאשמים, אשר ניהלו הליך שלם לבירור אשמתם, ועד עמוד 1

היום לא הודו ולא הביעו חרטה/לקחו אחריות לביצוע העבירה.

8. אשר לבקשה להימנע מהרשעה, ב"כ המאשימה טוענת כי לא מתקיימות בענייננו הנסיבות המיוחדות המצדיקות הימנעות מהרשעה בהתאם לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה, וכן מזכירה כי מאז הרשעתו הנאשם ממשיך לפעול בארצות הברית ולא הוכח כי נגרעה פרנסתו.

טענות הנאשמים:

9. ב"כ הנאשמים טוען כי בענייננו אין מדובר בעבירה שבוצעה בנסיבות מחמירות שכן לטענתו מתעודת עובד הציבור עולה כי העובדת הגישה בקשה לקבל מעמד של מבקשת מקלט. ולכן העונש הראוי לעבירה עומד על ₪ 5,000 לכל נאשם.

10. לטענת ב"כ הנאשמים, יש להפריד בין הנאשמים שכן הנאשמת 1 היא שהייתה אקטיבית בהעסקת העובדת בעת שהנאשם 2 שהה חלק גדול מהזמן מחוץ לישראל לרגל עסקיו, ולא היה מעורב ישירות בהעסקת העובדת.

11. הנאשם 2 הוא בעלים ומנכ"ל של חברת יעוץ שפעילה בארה"ב, ומכהן כדירקטור בחברות ציבוריות ובחברות פרטיות. לטענתו, מדי שנה עליו למסור הצהרה לפיה לא עבר כל עבירה פלילית, שאם כן לא יוכל לכהן כדירקטור, ולפיכך הרשעתו צפויה להסב לו נזק קשה ולפגוע במטה לחמו.

12. לנוכח האמור, ובשים לב לכך שהרשעה צפויה לגרום לנאשם 2 נזק העולה על הנדרש, לדידו יש לבטל את הרשעתו של הנאשם 2 ולהשית עליו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה, ולפיכך יש מקום לפנות לקבלת עמדת שירות המבחן.

הכרעה

13. העבירות על חוק עובדים זרים נקבעו כעבירות מנהליות, והקנסות המנהליים שהוצמדו להן הם בשיעורים משמעותיים, ובהיקפים של אלפי שקלים. ניכר, כי בעת שנקבע שיעור הקנס, הדעת ניתנה לכך שהעסקת עובדים זרים בניגוד לדין משיאה למעסיקיהם תועלת כלכלית של ממש, כאשר את המחיר משלם הציבור, ובפרט מקום שלא היתה הקפדה על כך שעובדים זרים ישובו לארצותיהם עם פקיעת אשרת העבודה. לכל אלה הצטרפה תופעת הפגיעה הקשה בזכויות היסוד של העובדים הזרים, אשר התרחשה בהיקף גדול מצד חלק מהמעסיקים, ופגעה בערכי יסוד של החברה ובדמותה ובתדמיתה של המדינה מפנים ומחוץ. עמד על כך בית המשפט העליון בבג"צ 9722/04 פולגת נ' מ"י עת קבע כדלקמן:

"ההשלכות השליליות של העסקת עובדים זרים הביאו לגיבוש מדיניות ממשלתית שתכליתה לצמצם את תופעת העובדים הזרים הנכנסים לישראל, ולהבטיח יציאת העובדים עם פקיעתו של היתר. ההתמודדות נעשתה בדרכים שונות ומגוונות. הוחמרו המגבלות על העסקת עובדים זרים; הוגברה האכיפה על יציאתם את הארץ; והותנו תנאים שמטרתם להחליש את המניעים של המעסיקים לבקש להעסיק עובדים זרים על חשבון עובדים מקומיים." (פורסם באתר נבו).

14. המדינה רואה חומרה מיוחדת בעבירה של העסקת עובדים זרים במשק בית. אציין כי מדובר בדרך כלל, בעובדים אשר כניסתם לארץ הוסדרה לצורך עבודה בתחום הסיעוד (אצל מטופל קונקרטי שפרטיו מפורטים באשרת העבודה), ואשר מסיבות שונות בחרו לעבוד בניגוד לתנאי אשרת העבודה, אצל מעסיקים אחרים, בביצוע עבודות משק בית.

לא אחת, העסקתו של העובד במשק בית, מתבצעת לאחר שהעובד נטש את המטופל הסיעודי, לנוכח הקשיים הידועים בעבודה בתחום הסיעודי, ומאחר שהעבודה במשק בית נוחה יותר ומתגמלת יותר.

15. מטבע הדברים, כתוצאה מהמעבר של עובדי הסיעוד לעבודה במשק בית, והשתקעותם בארץ ללא מעמד חוקי, יש צורך לאשר את כניסתם לארץ של עובדי סיעוד נוספים, וכל זאת תוך פגיעה באינטרס הציבור והעמסה על המשק הישראלי, שאיננו ערוך לכך.

16. בהקשר זה ראוי להזכיר, כי לעיתים קרובות העסקת העובדים במשק בית נעשית מבלי שיובטחו זכויותיהם הסוציאליות (ללא ביטוח בריאות, ומבלי שישולמו להם דמי חופשה, הבראה, חגים, ועוד כיוצא באלה). כאשר המעסיקים של אותם עובדים חוסכים בעלויות ההעסקה, וזוכים ביתרונות נוספים שנובעים ממעמדו המוחלש של העובד הזר ומ"שקיפותו". ניכר, כי בעת שנקבעה מדיניות התביעה בעבירות הללו, הדעת ניתנה לכם שהעסקת עובדים זרים בתחום משק הבית משיאה למעסיקיהם תועלת של ממש, כאשר את המחיר משלם הציבור, ובפרט מקום שהעובדים משתקעים בארץ כשהם חסרי מעמד, ובשים לב לתופעת הפגיעה בזכויותיהם של העובדים הזרים, אשר חותרת תחת ערכי יסוד של החברה ומחבלת בדמותה ובתדמיתה של המדינה מפנים ומחוץ.

17. העבירות שעניין העסקת עובדים זרים בלא היתר ובלא תנאים הולמים, הן ממן העבירות המסווגות כ"עבירות כלכליות", שהדרך להילחם בהן היא באמצעות יצירת הרתעה כלכלית, קרי בהטלת קנסות כבדים, אשר תכליתם להפוך את העבריינות בתחום לבלתי משתלמת. על רקע האמור, ככלל, דרך המלך ליצירת הרתעה יעילה ואפקטיבית, היא בהטלת סנקציה עונשית כספית מרתיעה ומשמעותית.

18. ביולי 2012 תוקן חוק עובדים זרים וקבע במפורש כי מקום בו הוגש כתב אישום בגין עבירה על חוק עובדים זרים הקנס שיגזר על נאשם שהורשע לא יפחת מכפל הקנס המנהלי:

2(א1) קנס כאמור בסעיף קטן (א) לא יפחת מכפל הקנס המנהלי הקבוע לעבירה, ובית המשפט רשאי להקל בעונש כאמור, מטעמים מיוחדים שיירשמו; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על -

19. אשר על כן, הרף התחתון בטווח הענישה הוא לדידי כפל הקנס המנהלי שנקבע לעבירה ועומד על 5,000 ש"ח היינו הרף התחתון של טווח הענישה עומד על 10,000 ₪.

20. הקנס הפלילי שנקבע לעבירה עומד על 58,400 ₪, ואולם נדמה כי קנס בשיעור כזה מן הראוי לשמור לאותם מקרים חמורים בהם נוספו לעבירה שעניינה העסקה בלא היתר עבירות נלוות נוספות כגון העסקה בלא ביטוח רפואי ועוד כיו"ב פגיעה בזכויות העובד, נסיבות אשר לא מתקיימות בענייננו.

הרשעת הנאשם 2

21. בנסיבות דנן אינני סבורה כי קיימת הצדקה לביטול הרשעתו של הנאשם 2.

22. ראשית יש להבהיר כי במשפט פלילי דרך המלך היא כי משנמצא כי נאשם ביצע את העבירה שיוחסה לו הוא יורשע, ויגזר עליו עונש. עמד על כך בית המשפט העליון בע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל בקבעו כדלקמן:

"על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה.

אמנם, סעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 וכן סעיף 71א(ב) לחוק העונשין מסמיכים את בית-המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת לציבור תוך הימנעות מהרשעה, עם זאת הלכה פסוקה היא כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיופעל רק בנסיבות "מיוחדות, חריגות ויוצאות-דופן ביותר..." (ראו דברי השופטת פרוקצ'יה בע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני [1], בעמ' 690; עוד ראו ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש [2], בעמ' 683). ככלל, יימנע בית-המשפט מהרשעתו של נאשם בגיר רק במקרים נדירים שבהם ההרשעה צפויה להסב לנאשם נזק רב תוך פגיעה חמורה בסיכויי שיקומו, וכאשר טיב העבירה וחומרתה מאפשרים לוותר על הרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים, ובלשונו של הנשיא שמגר: כאשר "...אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדן לבין חומרתה של העבירה..." (ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל [3]; עוד ראו: דברי השופטת דורנר בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל [4], בעמ' 342; דברי השופט קדמי בע"פ 2972/97 כהן נ' מדינת ישראל [5]). ודוק, בית-המשפט יתחשב בנסיבותיו האישיות של העבריין ובסיכויי שיקומו במסגרת מכלול השיקולים הרלוונטיים לגזירת עונשו, עם זאת על דרך הכלל, לא יימנע בית-המשפט מהרשעת הנאשם הבגיר אם הוכח כי ביצע את העבירה." (פ"ד נח(4) 869, 876)

23. בעת בחינת השיקולים הצריכים לעניין יש מקום לברר את נסיבותיו האישיות של הנאשם ואת השלכות ההרשעה עליו, זאת תוך מתן משקל לחומרת העבירה שבוצעה על ידו ולאפשרות להשיג הרתעה מספקת ללא הרשעה פלילית.
24. לטעמי מקום שבית סבור שחומרת העבירה והפגיעה הצפויה כתוצאה מההרשעה אינן מצדיקות את ביטול ההרשעה אין כל מקום להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר של שירות המבחן.
25. לעיתים קרובות מעסיקיהם של עובדים זרים בלא היתר הם אנשים חסרי עבר פלילי, אנשים נורמטיביים שההרשעה הפלילית צפויה להסב להם נזק. בהקשר זה למעשה חוות דעת שירות המבחן איננה נדרשת וניתן להניח לטובת הנאשם כי הוא אדם נורמטיבי, וכי הרשעתו צפויה לגרום לו נזקים מסוגים שונים. לנוכח האמור, לדידי, יש מקום להפנות נאשם לקבלת תסקיר של שירות המבחן רק במקרים מיוחדים המתחייבים בנסיבות יוצאות דופן בהן הנסיבות של ביצוע העבירה אינן ממנחות ואילו הנזק שיגרם לנאשם הוא ברור ומשמעותי. בענייננו לא מתקיימים המבחנים המצטברים.
26. ראשית יש להבהיר כי לדידי מדובר בעבירה שבוצעה בנסיבות מחמירות המעידות על רצידיביזם ומחייבות החמרה בענישה, באשר מהראיות שהובאו לפני עולה כי הנאשמים נתפסו בעבר כשהעסיקו את אותה עובדת ואף שילמו קנס מנהלי והפקידו ערבות להבטחת יציאתה של העובדת מהארץ. על אף האמור הנאשמים המשיכו בביצוע העבירה.
27. אין בידי לקבל את טענת הנאשמים כי סברו בתום לב כי העובדת הסדירה את מעמדה בארץ, שכן גרסה זו איננה עולה מתעודת עובד הציבור ואיננה מתיישבת עם נסיונם של הנאשמים להכחיש את ההעסקה.
28. זאת ועוד, מדובר בהעסקה ממושכת בת כשנה, במתכונת אשר כללה הלנה של העובדת

בביתם של הנאשמים. הנאשמים לא נטלו אחריות על ביצוע העבירה ולא הביעו חרטה אלא שתחת זאת העלו טענות בדים, שכמפורט בהכרעת הדין לא מצאתי לתת בהן כל אמון.

29. צבר הנסיבות המחמירות בתיק דנן, כאשר לחומרת העבירה מצטרף יסוד של רצידיביזם ואי נטילת אחריות, איננו דומה למקרים שנדונו על ידי בעבר, שבהם מצאתי לבטל את הרשעתו של אחד מבני הזוג בשל אחריותו הנמוכה יותר לביצוע העבירה.

30. אשר לנזק הצפוי לנאשם 2, בנסיבות העניין לא התרשמתי כי מדובר בנזק ברור ובלתי נסבל. מלבד טענה בדבר "הצהרה" שעל הנאשם לתת, לא הוצגה בפניי חוות דעת משפטית בדבר מהות ההצהרה, קיומם של חריגים, האפשרות להודיע על הרשעה בעבירה המסווגת כעבירה מנהלית ומשמעותה ועוד כיו"ב ואין בידי להגיע למסקנה ברורה וחד משמעית לעניין נזק שיגרם לנאשם.

31. לנוכח כל האמור לעיל, אינני רואה כל מקום להפנות את הנאשם לצורך קבלת תסקיר של שירות המבחן.

כללו של דבר

32. לאחר שבחנתי את נסיבות ביצוע העבירה כמפורט לעיל (וביתר הרחבה בהכרעת הדין) וכן את פסיקת בתי הדין לעבודה בעבירות דומות, החלטתי להשית על כל אחד מהנאשמים קנס בסך 20,000 אשר ישולם בחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1/8/18 ובכל 1 לכל חודש שלאחריו.

33. בנוסף אני מורה כי הנאשמים יתייצבו במזכירות בית הדין עד ליום 1/8/18 על מנת לחתום על התחייבות בסך 58,000 ₪ להימנע מעבירה על חוק עובדים זרים למשך שלוש שנים.

34. באחריות המאשימה לוודא חתימה על ההתחייבות.

35. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 45 ימים.

36. **בהתאם להסכמת הצדדים גזר הדין ישלח אליהם באמצעות הדואר.**

ניתן היום, כ"א תמוז תשע"ח, 04 יולי 2018, בהעדר הצדדים.